

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO DĖL SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ PROJEKTO

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos įstatymo dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas įvertinus tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ir ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu, ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teisės ir laisvės ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas vertybės, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo. Įstatymo projektas parengtas siekiant ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimus nustatyti vienu įstatymu, aiškiau reglamentuoti specialiųjų žemės naudojimo sąlygų turinį ir nuostatas, susijusias su šių sąlygų taikymu.

Įstatymo projekto tikslai:

- įtvirtinti nuoseklų ir darnų teritorijų, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatymo teisinį reguliavimą;

- nustatyti aiškius, tik svarbiausius, privalomus ir proporcingus ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimus užtikrinant šiame įstatymo projekte nurodytų objektų ar veiklos apsaugą nuo neigiamų veiksnių ar poveikio, valstybės saugumą, visuomenės sveikatos saugą, aplinkos ir viešojo intereso apsaugą;

- užtikrinti aiškesnį ir skaidresnį specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo ir galiojimo teisinį reguliavimą.

Įstatymo projekto uždaviniai:

- siūloma nustatyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas ir nurodyti apsaugos, sanitarinės apsaugos, aerodromo triukšmo zonas ir kitas teritorijas (toliau – šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos), kuriose šios sąlygos turi būti taikomos;

- siūloma nustatyti teisinės prielaidas šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, centralizuotam registravimui;

- siūloma suderinti galiojančių įstatymų nuostatas, reglamentuojančias specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, su įstatymo projekte nustatytu specialiųjų žemės naudojimo sąlygų teisiniu reguliavimu.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto rengimas inicijuotas po Vyriausybės 2016 m. kovo 14 d. pasitarime priimto sprendimo 4 klausimu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ pakeitimo“.

Vykdant protokolinį pavedimą parengti įstatymo, kuriuo būtų nustatomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir sprendžiami kiti veiklos apribojimų klausimai, projektą, jį parengė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo departamentas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Galiojantis teisinis reguliavimas, nustatytas Lietuvos Respublikos žemės įstatyme (toliau – Žemės įstatymas), nurodo dvejopą specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatymo tvarką – specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimus dėl ūkinės laisvės ribojimų, Žemės įstatymo nuostata dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatymo Vyriausybės nutarimuose

tikslintina rengiant šio ir kitų susijusių teisės aktų projektus, ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimus nustatant įstatymu.

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas), nuostatos, reglamentuojančios ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimų turinį, buvo keičiamos nesistemiškai ir epizodiškai, neįvertinant galiojančių teisės aktų visumos, todėl nebeatitinka šių dienų ūkio darnios plėtros reikalavimų.

Pažymėtina, kad Nutarimu patvirtintos specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiuo metu nesuderintos su kituose galiojančiuose teisės aktuose nustatytais specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis, šių sąlygų turinys Nutarime ir kituose įstatymuose skiriasi, jos konkuruoja tarpusavyje: pvz., sanitarinės apsaugos zonos taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytos Nutarime ir Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme, bet įstatyme nurodyta, kad šiose zonos „draudžiama statyti gyvenamosios paskirties pastatus (namus), sodo namus, viešbučių, administracinės, prekybos, maitinimo, kultūros, mokslo, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatus, specialiosios paskirties pastatus, susijusius su apgyvendinimu, įrengti minėtų objektų patalpas kitos paskirties pastatuose, steigti rekreacines teritorijas, išskyrus atvejus, kai minėti objektai naudojami tik įmonės ar ūkininko ūkio reikmėms“, o Nutarime nustatyta, kad draudžiama statyti ir pramonės įmones, gamybinius pastatus (jei gamybos teršalai gali padidinti gyvenamosios zonos taršą), bet nedraudžiama statyti kitų visuomeninės paskirties pastatų, išskyrus gydymo ir mokslo paskirties pastatus. Apsaugos zonų ir sanitarinės apsaugos zonų, kitų teritorijų, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatymas įstatymuose reglamentuojamas skirtingai: pvz., sanitarinės apsaugos zonos ribos pagal Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymą nustatomos Vyriausybės nustatyta tvarka; pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą sanitarinės apsaugos zonos ribos nustatomos ir įrašomos į Nekilnojamojo turto registrą vadovaujantis Žemės įstatymu.

Toks teisinis reguliavimas, kai specialiųjų žemės naudojimo sąlygų turinio ir jų taikymo reglamentavimas įstatymuose ir Vyriausybės nutarimuose skiriasi, sukuria prielaidas korupcijai, apsunkina teritorijų planavimą, trukdo verslo plėtojimui, todėl būtina nustatyti aiškų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų turinį, vieningą šių sąlygų taikymo sistemą, nurodant šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų ir jose taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą (nuo 2022 m. – registravimo Nekilnojamojo turto registre) ypatumus, išspręsti kolizijas ir spragas galiojančiame teisiniame reguliavime, parengti susijusių įstatymų pakeitimo projektus.

Žemės įstatymo 22 straipsnio 12 dalyje nustatyta: „Nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos konkrečiam žemės sklypui taikomos nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą“, t. y. ūkinė ir (ar) kitokia veikla žemės sklype gali būti ribojama, tik įrašius šias sąlygas į Nekilnojamojo turto registrą. Pažymėtina, kad ši Žemės įstatymo nuostata nurodo specialiąsias žemės naudojimo sąlygas įrašyti į Nekilnojamojo turto registrą, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatyme nustatyta, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos yra žemės sklypo kadastro duomuo, bet praktikoje įrašomos ne šios sąlygos, bet Nutarime nurodytų teritorijų, kuriose šios sąlygos turi būti taikomos, pavadinimai. Jei Nutarime teritorija nenurodyta, jos pavadinimas į Nekilnojamojo turto registrą neįrašomas (pvz., branduolinės energetikos objekto sanitarinė apsaugos zona ir joje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nurodytos tik Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme).

Dažni atvejai, kai dėl įvairių priežasčių specialiosios žemės naudojimo sąlygos (praktikoje – teritorijų, kuriose jos taikomos, pavadinimai) į Nekilnojamojo turto registrą neįrašytos (teisės aktai nenurodo, per kiek laiko tai turi būti padaryta ir kuriuo metu turi būti gautas žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo), todėl pagal Žemės įstatymo nuostatas jos gali būti netaikomos. Atkreiptinas dėmesys, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos pagal Žemės įstatymą siejamos

su žemės sklypais, o teritorijoms, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, jos netaikomos, nors „rengiant teritorijų planavimo dokumentus, žemės valdos projektus, statybų ar kitokios veiklos projektus, turi būti laikomasi nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų“ (Žemės įstatymo 22 straipsnio 4 dalis), t. y. turi būti laikomasi įstatymuose ir Nutarime nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, bet neaišku, kokioje konkrečioje teritorijoje šios sąlygos turėtų būti taikomos.

Toks specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo teisinis reguliavimas neužtikrina jų taikymo, sukuria prielaidas žemės sklype (jo dalyje) vykdyti šiomis sąlygomis draudžiamą veiklą, jei specialiosios žemės naudojimo sąlygos neįrašytos į Nekilnojamojo turto registrą, o teritorijose, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, – nesilaikyti nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų vykdant veiklą, kuriai pagal teisės aktus nereikia parengti projekto. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos nustatytose teritorijose, šiuo metu nėra registruojamos, informacija apie šias taikomas sąlygas gaunama tik išnagrinėjus konkrečių žemės sklypų kadastro duomenis, kuriuose nėra informacijos apie specialiųjų žemės naudojimo sąlygų galiojimą (pateikiama nuoroda į Nutarimą, bet teritorija, kurioje taikomos šios sąlygos, nežymima).

Atsižvelgus į šioje aiškinamojo rašto dalyje nurodytas priežastis, manytina, kad galiojanti specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo ir informavimo apie jas sistema neefektyvi ir neveiksminga, neturint patikimos informacijos ir duomenų apie teritorijas, kuriose ribojama ūkinė ir (ar) kitokia veikla, savivaldybėms nėra galimybių kokybiškai planuoti savo teritorijas, verslo subjektams – investicijas, todėl būtina pakeisti bei patikslinti daug galiojančio specialiųjų žemės naudojimo sąlygų teisinio reguliavimo nuostatų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimais, ūkinę asmens veiklą galima riboti tik įstatymu. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato šis įstatymas, o kituose įstatymuose nustatyti kiti ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai nelaikytini specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis. Europos Sąjungos teisės aktuose, kuriuos ateityje galimai reikės perkelti į nacionalinius teisės aktus, gali būti numatytos kitokios, nei įstatymo projekte, specialiosios žemės naudojimo sąlygos, todėl visos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos, susijusios su specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis, turės būti įtvirtinamos viename įstatyme.

Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir įstatymų suderinamumo, įstatymo projekte siūloma nustatyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas ir nurodyti teritorijas, kuriose jos taikomos, aiškiai įvardijant, kokiais dokumentais ir kokiomis sąlygomis nustatomos šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos ir nuo kada šiose teritorijose taikomos atitinkamos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (jas taikant ribojama ūkinė ir (ar) kitokia veikla). Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo teisinis reguliavimas šiuo metu nustatytas Žemės įstatyme, todėl kartu su įstatymo projektu teikiamas Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 21 ir 34 straipsnių pakeitimo ir 22 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas. Vyriausybė, ministrai pagal jiems pavestas valdymo sritis ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento direktorius iki šio įstatymo įsigaliojimo pagal kompetenciją turės priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus (tarp jų Vyriausybės nutarimą dėl Nutarimo pripažinimo netekusiu galios).

Teisinio aiškumo ir apibrėžtumo tikslais įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos – ne tik žemės sklypui nustatomi ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimai. Šios sąlygos nustatomos ir teritorijoms, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, jų turi būti laikomasi ne tik rengiant teritorijų planavimo dokumentus, žemės valdos projektus, statybų ar kitos veiklos projektus, kaip nurodyta Žemės įstatymo 22 straipsnyje, bet ir vykdant ūkinę ir (ar) kitokią veiklą.

Dėl įstatymo projekto II skyriaus antrojo ir trečiojo skirsnių nuostatų taikymo

Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. nustatytos šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, būtų registruojamos Nekilnojamojo turto registre. Siekiant užtikrinti nuoseklų perėjimą nuo šiuo metu galiojančio specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą mechanizmo keičiant žemės sklypų kadastro duomenis (kaip minėta, specialiosios žemės naudojimo sąlygos neįrašomos, o pateikiama nuoroda į atitinkamus Nutarimo skyrius) prie šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, registravimo, nuo 2018 m. sausio 1 d. (siūloma įstatymo įsigaliojimo diena) iki 2022 m. sausio 1 d. siūloma nustatyti pereinamąjį laikotarpį, per kurį būtų atlikti paruošiamieji darbai minėtų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, registravimui. Įstatymo projekte nurodyto Nekilnojamojo turto registro objekto (šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos) erdviniai duomenys bus pateikiami nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui ir kaupiami Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro nuostatų nustatyta tvarka. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad šių duomenų teikimo pradžią nustato Vyriausybė, įvertinusi nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojo pasirengimą šiuos duomenis priimti.

Įstatymo projekte numatytas pereinamasis laikotarpis reikalingas tam, kad būtų greičiau pasiekti šio įstatymo projekto tikslai nelaukiant Nekilnojamojo turto registro modernizavimo, teisės normos būtų suderintos tarpusavyje.

Iki įstatymo projekto II skyriaus trečiojo skirsnio nuostatų įsigaliojimo 2022 m. sausio 1 d. įstatymo projektu siūlomas specialiųjų žemės naudojimo sąlygų teisinis reguliavimas numatytas II skyriaus antrajame skirsnyje. Įsigaliojus šio įstatymo II skyriaus trečiajam skirsniui, netenka galios šio įstatymo II skyriaus antrasis skirsnis.

Įstatymo projektu dėl šio aiškinamojo rašto 3 dalyje nurodytų priežasčių siūloma atsisakyti galiojančio teisinio reguliavimo nuostatos, kad „nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos taikomos nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą“. Įstatymo projekto II skyriaus antrojo skirsnio nuostatose nurodyta, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos žemės sklypui taikomos nuo žymos apie nustatytas (nurodant, kokiais dokumentais jos nustatomos) šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas ir jose taikomas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas žemės sklypo registro įrašė įrašymo dienos. Įstatymo projekte nurodyti asmenys, kurie pateikia nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui pranešimą, kurio pagrindu jis žemės sklypo registro įrašė padaro atitinkamą žymą apie specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, ir nustatyta, per kiek laiko nuo nurodytų dokumentų patvirtinimo (išdavimo, teigiamo sprendimo priėmimo, įstatymo projekte nurodyto rašytinio sutikimo gavimo) dienos šis pranešimas turi būti pateiktas. Kartu su pranešimu žymai padaryti pateikiami Nekilnojamojo turto registro nuostatuose nurodyti nustatytų šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų erdviniai duomenys, kuriuos siūloma kaupti Nekilnojamojo turto registre iki šio įstatymo II skyriaus trečiojo skirsnio įsigaliojimo. Įstatymo projekte nurodyta, kad prašymas pakeisti žemės sklypo kadastro duomenis turi būti pateiktas ne vėliau kaip per vienerius kalendorinius metus nuo minėtos žymos padarymo.

Įstatymo projekte numatyta, kad teritorijose, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytose šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose taikomos nuo teritorijų planavimo dokumento, žemės valdos projekto įsigaliojimo, statybą leidžiančio dokumento išdavimo, plano ir (ar) schemos patvirtinimo ir (ar) teigiamo sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos priėmimo (kai sprendimas priimamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros metu neatliekant poveikio aplinkai vertinimo) dienos, jei numatoma ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai, dėl kurios turi būti nustatytos šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos šios specialiosios žemės naudojimo sąlygos, vykdyti šie dokumentai turi būti rengiami. Jei numatoma ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai vykdyti rengiami keli minėti dokumentai ir vykdomos kelios sprendimų dėl šių dokumentų priėmimo procedūros, specialiosios žemės naudojimo sąlygos taikomos nuo pirmos procedūros nurodyto dokumento

patvirtinimo (išdavimo) ar teigiamo sprendimo priėmimo dienos. Jei nurodytos procedūros neatliekamos, bet specialiosios žemės naudojimo sąlygos turi būti taikomos, jos taikomos nuo valstybinės žemės patikėtinio rašytinio sutikimo dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo naujai nustatytoje šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose gavimo dienos.

Kaip minėta, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, įstatymo projektu (II skyriaus trečiojo skirsnio nuostatos) siūloma nustatyti, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, būtų registruojamos Nekilnojamojo turto registre. Viena pagrindinių priežasčių, skatinusių numatyti šį registro objektą, yra visuomenės poreikis gauti skaidrias, kokybiškas ir centralizuotai teikiamas elektronines paslaugas, susijusias su specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymu. Pagrindinis šio teisinio reguliavimo tikslas – sukurti visuomenės poreikius atitinkančią efektyviai ir optimaliai valdomą teisinių, organizacinių, technologinių priemonių visumą, skirtą registruoti šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, naudojant sukurtas registravimo ir optimizuoto duomenų tvarkymo technologines priemones, centralizuotai rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti elektroninių paslaugų gavėjams šio registro duomenis ir su jais susijusią informaciją. Šiuo metu galiojanti specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą tvarka neatitinka Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktuose deklaruojamų principų: paslaugų teikimo nuotoliniais būdais, laiko bei išteklių taupymo, kokybės, efektyvumo, skaidrumo ir kt. Šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, siūlomas registravimas sukurs žmogaus patogumui skirtas viešąsias paslaugas: gyventojams ir verslo subjektams padės taupyti laiką ir išteklius, sukurs patogią duomenų platinimo infrastruktūrą, palengvins verslo plėtros planavimą, užtikrins informacijos apie specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymą teritorijose, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, prieinamumą.

Įstatymo projekte numatoma, kad siūlomo naujo Nekilnojamojo turto registro objekto registravimo, duomenų teikimo, duomenų tvarkymo tvarka nustatoma Vyriausybės patvirtintuose Nekilnojamojo turto registro nuostatuose. Siūloma, kad šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, paieškos ir peržiūros paslaugos būtų teikiamos neatlygintinai, žemės valdytojai ir naudotojai, ūkio subjektai šiame registre galės susipažinti su šių teritorijų erdviniais duomenimis ir gauti informaciją apie jose taikomus ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimus. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 38 straipsnyje nustatyta: „Nekilnojamojo turto registro ir kitų valstybės registruų keitimosi duomenimis tvarką nustato įstatymai ir šių registruų nuostatai bei šių registruų tvarkytojų susitarimai“. Įstatymo projekte numatyta, kad valstybės registruose, kadastruose ir (ar) informacinėse sistemose kaupiami duomenys, kurie pagal šį įstatymo projektą laikomi Nekilnojamojo turto registro objektais, iki 2021 m. gruodžio 31 d. pateikiami Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui. Šis ryšys sudarytų sąlygas šių registruų ir sistemų tęstinumui ir informacijos perimamumui.

Pagal galiojančią teisinį reguliavimą nekilnojamieji daiktai, daiktinės teisės į juos, šių teisių suvaržymai, įstatymų nustatyti juridiniai faktai Nekilnojamojo turto registre registruojami tik tada, kai įregistruotas pats nekilnojamasis daiktas, t. y. Nekilnojamojo turto registras šiuo metu susijęs su žemės sklypais, bet ne su valstybine žeme, kurioje nesuformuoti žemės sklypai. Žemės informacinė sistema neskirta šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, registravimui, nors viename jos duomenų rinkinių yra Lietuvos Respublikos teritorijos M 1: 10 000 specialiųjų žemės naudojimo sąlygų teminis erdvinių duomenų rinkinys, bet daugeliu atveju šie duomenys apibendrinti ir netikslūs, nesusieti su žemės sklypais, neaišku, ar specialiosios žemės naudojimo sąlygos šioje sistemoje nurodytose teritorijose įrašytos į Nekilnojamojo turto registrą, ar šių teritorijų nustatymui buvo gauti (jei juos reikėjo gauti) žemės sklypų savininkų, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytiniai sutikimai. Įstatymo projektu siūlomas nustatyti šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, centralizuotas registravimas sukurtų

vieningą ir efektyvią informacijos ir duomenų apie šias teritorijas tvarkymo ir valdymo sistemą, užtikrintų paslaugų perkėlimą į elektroninę terpę.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad nuo 2022 m. specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymas į nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą keičiant žemės sklypo kadastro duomenis būtų neprivalomas, todėl sumažės administracinė našta. Žemės sklypo savininkai, valdytojai ar naudotojai informaciją apie nustatytas šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas, į kurias patenka jų valdomas žemės sklypas, ir jose taikomas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas galės gauti ne tik peržiūrėję šiuos duomenis Nekilnojamojo turto registre ar juos atsisiuntę elektroninėmis priemonėmis, bet ir Nekilnojamojo turto registro nuostatų nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikę prašymą Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui šių duomenų išrašui gauti.

Siūloma nustatyti, kad duomenys apie šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, privalo būti naudojami rengiant teritorijų planavimo dokumentus, žemės valdos projektus, statybų ir (ar) kitokios veiklos projektus arba vykdant bet kokią kitą veiklą.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad nuo 2022 m. specialiosios žemės naudojimo sąlygos būtų taikomos nuo šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, įregistravimo Nekilnojamojo turto registre dienos (įstatymo projekte nurodoma, per kiek laiko jos turi būti įregistruotos, kokie asmenys pateikia prašymą registruoti, iki kada turi būti gautas žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas dėl šių teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo naujai nustatytose teritorijose); ūkinė ir (ar) kitokia veikla galėtų būti vykdoma tik tada, jei šiai veiklai vykdyti nustatytos šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, įregistruotos Nekilnojamojo turto registre (siūloma šią nuostatą taikyti nuo 2024 m.). Siūlomas teisinis reguliavimas leistų greičiau pradėti taikyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustatytose teritorijose (nebeliktų prievolės, nustačius šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas, tikslinti žemės sklypų kadastro duomenis), sumažinant galimybę vykdyti šiomis sąlygomis draudžiamą veiklą.

Įstatymo projekto II skyriaus antrojo ir trečiojo skirsnių nuostatos skiriasi dėl šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų ir jose taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų registravimo arba įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą ir šių sąlygų taikymo pradžios. Kitos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų teisinio reguliavimo nuostatos šiuose skirsniuose nesiskiria.

Dėl kitų įstatymo projektu nustatyto teisinio reguliavimo nuostatų

Įstatymo projekte nustatyta, iki kada turi būti gautas žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas dėl šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo naujai nustatytose teritorijose (be šio sutikimo, išskyrus įstatymo projekte nurodytus atvejus, įstatymo projekte nurodytos teritorijos negali būti nustatytos ir įrašytos arba įregistruotos Nekilnojamojo turto registre): iki teritorijų planavimo dokumento, žemės valdos projekto patvirtinimo; statybą leidžiančio dokumento išdavimo; sveikatos apsaugos ministro įgaliotų institucijų teigiamo sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos priėmimo (kai atliekamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros neatliekant poveikio aplinkai vertinimo), jei numatoma ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai vykdyti šie dokumentai turi būti rengiami. Jei numatoma ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai vykdyti rengiami keli minimi dokumentai ar vykdomos kelios sprendimų dėl šių dokumentų priėmimo procedūros, tai žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas turi būti gautas iki vykdomos pirmos procedūros nurodyto dokumento patvirtinimo (išdavimo), nurodyto teigiamo sprendimo priėmimo. Jei šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatomos taip, kad į jas patenka žemės sklypai, tai reiškia nekilnojamojo daikto suvaržymą, todėl žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.74 straipsnį turi būti sudaromas notarine forma.

Įstatymo projekte numatyta, kad žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas dėl šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo naujai nustatytose teritorijose neprivalomas, kai teritorijos, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, tenkinant viešąjį interesą įstatymo projekte nustatytais atvejais nustatomos teritorijų planavimo dokumentais ar žemės valdos projektais arba šių teritorijų planus ir (ar) schemas įstatymų, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka patvirtina Vyriausybė arba įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija.

Įstatymo projekte numatyta, kad kompensacijos už nuostolius, patiriamus dėl vykdomos veiklos, suplanuotos veiklos (kai atitinkamų teisės aktų nustatyta tvarka buvo pradėtos vykdyti procedūros, reikalingos šiai veiklai) ir (ar) galimybės valdyti, naudoti ir (ar) disponuoti Nekilnojamojo turto registre įregistruotu nekilnojamoju daiktu ribojimą ir (ar) praradimą arba triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo tose šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose, kurios nustatomos tenkinant viešąjį interesą ir dėl jų nustatymo rašytinis žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas neprivalomas, apskaičiuojamos ir išmokamos Vyriausybės nustatyta tvarka (tvarkomis). Šias kompensacijas turi teisę gauti žemės savininkas, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinis, taip pat asmuo, kurio teisė į žemės sklypą įregistruota Nekilnojamojo turto registre ir (ar) naujai nustatytoje šiame įstatymo projekte nurodytoje teritorijoje esančių Nekilnojamojo turto registre įregistruotų nekilnojamųjų daiktų savininkai, nes įstatymo projektu numatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos konkrečiose šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose skiriasi, todėl galimi atvejai, kai nuostolius patirs ne tik asmenys, kurių teisė į žemės sklypą įregistruota Nekilnojamojo turto registre (pvz., sudarę ilgalaikę žemės nuomos sutartį), bet ir kiti naujai nustatytoje teritorijoje esančių Nekilnojamojo turto registre įregistruotų nekilnojamųjų daiktų savininkai (yra draudimų be atitinkamo asmens, nustačiusio šiame įstatymo projekte nurodytą teritoriją, pritarimo projektui ar numatomi veiklai keisti statinių ar jų dalių paskirtį, remontuoti ir pan.).

Tais atvejais, kai dėl šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo naujai nustatytose teritorijose buvo gautas žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas, bet jame nebuvo aptartas nuostolių atlyginimas, žemės savininkas, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinis dėl nuostolių, patiriamų dėl taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų naujai nustatytose šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose, atlyginimo turi teisę kreiptis į asmenį, suinteresuotą ūkinės ir (ar) kitokios veiklos, dėl kurios buvo nustatytos šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, vykdymu, o tais atvejais, kai tokio nėra – į teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto organizatorių arba tiesiogiai į teismą dėl nuostolių atlyginimo teismo tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju buvo gautas žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinis sutikimas, įstatymo projekte nenumatyta, kad dėl nuostolių atlyginimo gali kreiptis kiti asmenys.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad kompensacijos nemokamos, kai šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatomos vykdomai veiklai (jei iki šio įstatymo įsigaliojimo šios teritorijos turėjo būti nustatytos ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai, bet jos nenustatytos, o veikla vykdoma). Jei šiame įstatymo projekte naujai nurodytos teritorijos, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, turi būti nustatytos vykdomai ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai, kuriai vykdyti iki šio įstatymo įsigaliojimo šių teritorijų nustatyti nereikėjo, kompensacijos už nuostolius, patiriamus dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo tose šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose mokamos, jei tai nustatyta atitinkamą sritį reglamentuojančiuose įstatymuose.

Įstatymo projekte nurodyta, kad asmenys, nesilaikantys įstatymo projekte nustatytų reikalavimų, įstatymų nustatyta tvarka traukiami atsakomybėn ir privalo atlyginti kitiems

asmenims, savivaldybėms ar valstybei padarytą žalą.

Įstatymo projekte, palyginus su galiojančiu Nutarimu, nebelieka nuostatų dėl norminių atstumų tarp statinių ir (ar) įrenginių (pvz., atstumų nuo skystojo kuro kolonėlių ir požeminių rezervuarų iki pastatų, kelių, vamzdynų arba atstumų nuo automobilių saugyklų iki pastatų ar Nutarime nurodytų teritorijų ribų). Šie atstumai, atsižvelgiant į poveikio aplinkai rizikos ir pasekmių lygį, iki pateikto teisės akto įsigaliojimo turi būti nustatyti žemesnės galios teisės aktuose.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad sanitarinės apsaugos zonų dydį nustato šis įstatymas arba ūkinės veiklos vykdytojo pasirinkimu šis dydis nustatomas atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu. Įstatymo projekte siūlomi sanitarinės apsaugos zonų nustatymo kriterijai, būdai, nurodomos ūkinės veiklos ir objektai, kuriems turi būti nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, nustatomas specialiųjų žemės naudojimo sąlygų sanitarinės apsaugos zonų teritorijose turinys. Rengiant įstatymo projektą, buvo atsižvelgta į Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovų, kitų suinteresuotų institucijų ir asmenų pasiūlymus dėl veiklos, kuriai turi būti nustatoma sanitarinė apsaugos zona, rūšių, sanitarinės apsaugos zonų dydžio.

Daugumos įstatymo projekte nurodytų apsaugos zonų, kitų teritorijų dydis nurodytas toks, koks buvo nustatytas Nutarime, kituose įstatymuose ir poįstatyminiuose teisės aktuose. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos ir jų apsaugos zonos, paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos ir zonos, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos nustatomos atitinkamai vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymu.

Dėl įstatymo projektu nustatomų naujų ir (ar) padidėjusių, palyginus su galiojančiu teisiniu reguliavimu, šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų

Šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, dydis įstatymo projekte nurodytas atsižvelgiant į įstatymuose nustatytus reikalavimus, teisės aktuose, reglamentuojančiuose atskiras veiklas, nurodytus statinių ar įrenginių techninius parametrus, saugią eksploataciją vertinant galimas neigiamas pasekmes aplinkai ir visuomenės sveikatai, modeliavimo rezultatus, kitų šalių patirtį ir pan. Atsižvelgiant į už atitinkamas veiklos sritis atsakingų ministerijų pagal kompetenciją parengtus pasiūlymus, įstatymo projektu siūloma nustatyti šias naujas teritorijas ir (ar) apsaugos zonas (arba padidinti nustatytąsias galiojančiuose teisės aktuose), kuriose tenkinant viešąjį interesą turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos: magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijas, potvynių grėsmės teritorijas, nuolatinių juodligės židinių, meteorologinių radiolokatorių, vandens matavimo stočių, valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių, krašto apsaugos objektų, radiolokatorių, melioracijos statinių, siaurųjų geležinkelių (600 mm ir 750 mm pločio vėžės) ir jų įrenginių apsaugos zonas, branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas, pajūrio juostą, biosferos rezervatus, biosferos poligonus, valstybinių parkų ir draustinių, biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonas, aerodromų triukšmo (vietoje Nutarime nurodytų aerodromų sanitarinės apsaugos) zonas, teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai. Šias naujas ir (ar) padidėjusias apsaugos zonas ar kitas teritorijas *tenkinant viešąjį interesą* siūloma nustatyti dėl šių priežasčių:

– magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijas, kaip potencialiai pavojingas teritorijas, siūloma nustatyti įvertinus galiojančio Nutarimo nuostatas dėl projektinės dokumentacijos derinimo „rengiantis statyti kokius nors pastatus, įrenginius ar kitus objektus 200 metrų ir mažesniu atstumu nuo magistralinio dujotiekio ar naftotiekio trasos“ ir į tai, kad energetikos ministro patvirtintose Magistralinio dujotiekio įrengimo taisyklėse šioms teritorijoms nustatyti užstatymo normatyvai, ribojantys ūkinę ir (ar) kitokią veiklą. Toks užsienio valstybių praktika

pagrįstas teisinis reguliavimas nustatomas siekiant apsaugoti tiek magistralinius dujotiekus, tiek netoli jo būnančių žmonių gyvybę ir sveikatą;

- nuolatinių juodligės židinių apsaugos zonas siūloma nustatyti, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pasiūlymą. Juodligė yra reta, pavojinga liga, kuria serga gyvūnai ir žmonės, juodligės sporos gali išgyventi sausoje žemėje (dirvoje) daug metų. Vietovės, kur anksčiau buvo laidojami nugaišę nuo juodligės gyvuliai, tapo ilgamečiais juodligės židiniais, kuriuose kasinėjant, dirbant žemę, ganant gyvulius ar vykdant kitą ūkinę veiklą, sporos gali būti iškeliamos į žemės paviršių ir sukelti grėsmę žmonių bei gyvūnų sveikatai;

- meteorologinių radiolokatorių apsaugos zonos reikalingos šių įrenginių tinkamo funkcionavimo užtikrinimui (t. y. tam, kad neatsirastų trukdžių šio radiolokatoriaus spindulio sklidimui, informacija apie aptinkamus kritulių laukus būtų patikima ir tinkama sudaryti labai mažos trukmės orų prognozes). Meteorologiniai radiolokatoriai Lietuvoje įrengiami nuo 2013 m.;

- vandens matavimo stočių apsaugos zonos reikalingos vandens matavimo stočių statinių ir matavimo įrenginių apsaugai (t. y. tam, kad hidrologinių matavimų vietose nebūtų pažeistas matavimo duomenų vienuarūšiškumas);

- Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą ir tapus Šengeno nare, iš dalies pasikeitė valstybės sienos apsaugos uždaviniai ir tikslai, valstybės sienos apsaugos reikalavimai prie vidaus ir išorės sienos, todėl būtina nustatyti valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių apsaugos zonas, jų dydį nurodyti atsižvelgiant į tai, ar šie objektai ir įrenginiai yra prie išorės, ar prie vidaus sienos;

- padidėjusias krašto apsaugos objektų apsaugos zonas siūloma nustatyti, siekiant apsaugoti gyventojus, Lietuvos kariuomenę ir sąjungininkų pajėgas (ypač projektuojant naujus karinius objektus) nuo galimų pavojų, atsižvelgiant į sprogmenų sandėliavimą karinėse teritorijose, galimus teroristinio pobūdžio veiksmus, galimą stebėjimą (šnypinėjimą), apsaugą nuo informatyviojo elektromagnetinio spinduliavimo (TEMPEST), perimetro vaizdo stebėjimo sistemų kamerų matomumą, t. y. dėl galimų pažeidimų prevencijos ir efektyvesnio reagavimo į šiuos pažeidimus;

- padidėjusios specialiosios radiolokatorių apsaugos zonos reikalingos šių įrenginių tinkamo funkcionavimo užtikrinimui (t. y. dėl vėjo elektrinių, kurios įtakoja taikinių aptikimą žemame aukštyje, statybos). Lietuva turi išorines NATO ir Europos Sąjungos sienas, joms taikomi pakankamai griežti saugumo reikalavimai, kuriuos reikia vykdyti. Vėjo elektrinės mentės sukimosi metu kuria klaidingus taikinius, daro įtaką gynybinės sistemos patikimumui. Apsaugos zonų dydis nustatytas atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus bei vėjo elektrinių statytojų interesus;

- melioracijos statinių apsaugos zonos reikalingos šių statinių priežiūrai, remontui, rekonstravimui, melioracijos darbams naudojamiems įrenginiams ir medžiagoms išdėstyti, griovio iškasamoms sąnašoms skleisti. Šias apsaugos zonas siūloma nustatyti tikslinant galiojančio Nutarimo nuostatas, kuriose nurodoma: „<...> žemės savininkas arba naudotojas, turintis sklypą, kuriame įrengtos valstybei priklausančios melioracijos sistemos bei įrenginiai, privalo tausoti melioracijos sistemas ir įrenginius <...>“;

- branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonos ir jose taikomi ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai numatyti Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme;

- pajūrio juosta, biosferos rezervatus, biosferos poligonus, valstybinių parkų ir draustinių, biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonas siūloma nustatyti atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas nustato tokius saugomų teritorijų tipus, minėtu įstatymu bei jį įgyvendinančiais teisės aktais (Vyriausybės patvirtintais saugomų teritorijų nuostatais) yra nustatyti konkretūs reikalavimai žemės naudojimui ir kitai ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai. Įstatymo projektu siūloma šiuos reikalavimus susisteminti atliekant atitinkamus pakeitimus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme ir Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatyme;

– siaurųjų geležinkelių (600 mm ir 750 mm pločio vėžės) ir jų įrenginių apsaugos zonas siūloma nustatyti atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksas netaikomos siauriesiems geležinkeliams (600 mm ir 750 mm pločio vėžės). Įvertinus poreikį užtikrinti geležinkelių transporto eismo saugą vykdant traukinių eismą siauruosiuose geležinkeliuose, siūloma nustatyti naują geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zoną siauriesiems geležinkeliams (600 mm ir 750 mm pločio vėžės) ir jų įrenginiams.

Įstatymo projekte nurodytas naujai nustatomas potvynių grėsmės teritorijas, kuriose turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, siūloma nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 5 straipsnio 2 punktu ir įgyvendinant 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2007/60/EB dėl potvynių rizikos įvertinimo ir valdymo, pagal 2009 m. lapkričio 25 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 1558 „Dėl Potvynių rizikos vertinimo ir valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Potvynių rizikos vertinimo ir valdymo tvarkos aprašą.

Teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai, siūloma nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalimi, 2012 m. gegužės 29 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 626 „Dėl informacijos apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, teikimo, vėjo elektrinių statybos vietų šiose teritorijose derinimo ir kompensacijų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pagal Lietuvos kariuomenės vado patvirtintą Teritorijų, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, žemėlapi. Šiose teritorijose minėtu Vyriausybės nutarimu nustatyta Lietuvos kariuomenės ir kitų valstybės institucijų teisė ir pareiga nederinti vėjo elektrinių projektavimo darbų ir statybos vietų, jei planuojamos statyti vėjo elektrinės kliudytų atlikti šių institucijų funkcijas, susijusias su nacionalinio saugumo užtikrinimu, yra ūkinės veiklos apribojimas, todėl laikytinas specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis.

Dėl įstatymo projektu nustatomų sumažėjusių ir (ar) nebenustatomų, palyginus su galiojančiu teisiniu reguliavimu, šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų

Įvertinus šiuo metu Nutarime ir kituose teisės aktuose numatytų apsaugos, sanitarinės apsaugos zonų ar kitų teritorijų dydžio pagrįstumą ir proporcingumą, atsižvelgus į technologinį progresą, įstatymo projektu siūloma sumažinti:

– didelę dalį šiuo metu nustatytų sanitarinės apsaugos zonų dydžių, juos nustatant pagal gamybos pajėgumus (naujų sanitarinių apsaugos zonų nenumatoma);

– teritorijas, kuriose turi būti taikomos dirvožemio apsaugos specialiosios žemės naudojimo sąlygos: Nutarimo nuostatos nurodo šias sąlygas taikyti visoje valstybės teritorijoje, įstatymo projekte – tik žemės ūkio paskirties sklypuose;

– meteorologinių stebėjimų aikštelių apsaugos zonas, kuriose taikomi griežčiausi ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai (dėl to nustatomos specialiosios meteorologinių stebėjimų aikštelių apsaugos zonos);

– naftos ir naftos produktų įrenginių, suskystintų naftos dujų įrenginių apsaugos zonas: įstatymo projekte nurodyta, kad apsaugos zonos nustatomos nuo šių įrenginių, Nutarime – nuo teritorijos, kurioje yra šie statiniai ar įrenginiai, ribos.

Įvertinus šiuo metu nurodytų apsaugos, sanitarinės apsaugos zonų ar kitų teritorijų nustatymo tikslumą ir tai, ar ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimai, taikomi šiose teritorijose, proporcingi siekiamam tikslui pasiekti ir ar jie gali būti laikomi specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis, įstatymo projektu siūloma nebenustatyti:

– 100 metrų pločio apsaugos zonų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių vamzdynų avarijos atveju;

- aerodromų sanitarinės apsaugos zonų (vietoje jų siūlomos aerodromo triukšmo zonos);
- kuro tiekimo bazių, degalinių ir kietojo kuro cechų apsaugos zonų;
- suskystintų dujų pilstymo stočių apsaugos zonų;
- suskystintų dujų degalinių apsaugos zonų;

- specialiųjų žemės naudojimo sąlygų žemės sklypams, kuriuose įrengtos drėkinimo sistemos kiaulininkystės įmonių bei ūkinių kiaulininkystės kompleksų ir fermų skysto mėšlo filtratui ir atskirų objektų nutekamiesiems vandenims utilizuoti;

- specialiųjų žemės naudojimo sąlygų saugotiniams želdiniams (medžiams, krūmams), augantiems ne miškų ūkio paskirties žemėje;

- specialiųjų žemės naudojimo sąlygų riedulynuose;

- specialiųjų žemės naudojimo sąlygų rekreacinėse teritorijose.

Dėl įstatymo projektu siūlomų nustatyti specialiųjų žemės naudojimo sąlygų turinio

Dauguma specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, jas patikslinus, į įstatymo projektą perkeltos iš Nutarimo, kitų įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų. Pvz., šiuo metu teisės aktuose, kuriuose nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos inžinerinės infrastruktūros apsaugos zonose, yra neaiškiai apibrėžtų nuostatų („draudžiama atlikti kitus teisės aktuose numatytus ribojamus darbus ar veiksmus“, „draudžiama atlikti kitus darbus, kurių metu ar dėl jų gali būti pažeista <...> infrastruktūra“), todėl įstatymo projekte detalizuojamas šių sąlygų turinys nustatant aiškius, objektyviai pagrįstus, būtinus ir proporcingus ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimus.

Nutarimo, kitų įstatymų nuostatos, kuriose nurodoma, kokia ūkinė ir (ar) kitokia veikla leidžiama nurodytoje teritorijoje, įstatymo projekte išdėstytos taip, kad būtų aišku, kokia ir kokiomis sąlygomis ši veikla draudžiama.

Nors Žemės įstatymas nurodo, kad specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai, daug ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimų, griežtesnių už nustatytuosius įstatymuose ar Vyriausybės nutarimuose, šiuo metu nustatyta Vyriausybės įgaliotų institucijų patvirtintuose teisės aktuose (pvz., Elektros tinklų apsaugos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1-93; Magistralinių dujotiekių apsaugos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1-213; Gamtinių dujų skirstomųjų dujotiekių apsaugos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 1-228; Melioracijos techniniame reglamente MTR 1.12.01:2008 „Melioracijos statinių techninės priežiūros taisyklės“, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 3D-218; Melioracijos techniniame reglamente MTR 1.10.03:2014 „Polderių techninė priežiūra ir naudojimas. Pagrindiniai reikalavimai“, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452). Objektyviai pagrįstus ir būtinus apribojimus, nurodytus šiuose teisės aktuose, įstatymo projektu siūloma nustatyti kaip specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, todėl, įgyvendinant įstatymą, Vyriausybės įgalios institucijos turės parengti šių teisės aktų pakeitimo projektus, kuriuose būtų atsisakyta minėtų apribojimų nustatymo.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti nepagrįstų ir neproporcingų apribojimų, nustatyti šias mažiau ūkinę ir (ar) kitokią veiklą ribojančias, palyginus su galiojančiu teisiniu reguliavimu, nuostatas:

- sanitarinės apsaugos zonose atsisakoma draudimo statyti maitinimo ir prekybos paskirties pastatus, maisto tvarkymo įmones, įrengti vandenvietes ir kt.;

- branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje atsisakoma draudimo statyti ir (ar) eksploatuoti su branduolinės energetikos objektu nesusijusius statinius, nurodant draudžiamų statyti statinių paskirtis ir prievolę vykdyti kitą veiklą (įstatymo projekte nenurodytų statinių statybos darbus, veiklą pastatytuose statiniuose ir pan.), tik gavus įstatymo projekte (šiuo metu – Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme) nurodytų institucijų pritarimą projektui ar numatomi veiklai;

- atsisakoma griežto draudimo įrengti visų rūšių transporto priemonių ir kitų mechanizmų stovėjimo aikštes požeminių kabelių linijų apsaugos zonose;

- atsisakoma griežto draudimo nuleisti inkarus, plaukti su nuleistais inkarais ir kitais dugną siekiančiais įrankiais povandeninių kabelių linijų apsaugos zonose;

- atsisakoma griežto draudimo statyti, rekonstruoti, remontuoti, griauti (išardyti) statinius ir įrengti, išardyti įrenginius šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonose;
- atsisakoma griežto draudimo statyti statinius, įrengti įrenginius bendrosiose meteorologinių stebėjimų aikštelių apsaugos zonose;
- atsisakoma griežto draudimo keisti upių vagas ir (ar) kranto liniją, keisti ežerų vandens lygį ir (ar) kranto liniją, vandens naudojimo reglamentavimo (tą nustato kiti teisės aktai) paviršiniuose vandens telkiniuose;
- nurodytas atvejais, kada nėra apribojimo ardyti pelkių ir apypelkių augalinę dangą pelkėse ir šaltiniuose;
- atsisakoma atskiro draudimo „įrengti pervažas per vamzdynų trasas, automobilių, traktorių bei kitos technikos aikšteles“ vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose;
- atsisakoma griežto draudimo bet kokiai veiklai, nesusijusiai su valstybės sienos apsauga valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių apsaugos zonose;
- numatyti papildomi atvejai, kai atstatomi identiški buvusios sodybos pastatai, kuriems netaikomas griežtas draudimas statyti pastatus paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose ir paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose (mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos);
- biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonose atsisakoma draudimo statyti statinius, jeigu jie didina teritorijos vizualinę taršą;
- gamtinių rezervatų buferinės apsaugos zonose atsisakoma griežto draudimo keisti hidrologinį režimą (numatyta išlyga dėl natūralaus hidrologinio režimo atkūrimo);
- pajūrio juostoje atsisakoma draudimo statyti naujus statinius, jei šie statiniai nestatomi buvusių statinių vietoje.

Daugeliu atvejų griežtas draudimas vykdyti veiklą nurodytose teritorijose įstatymo projekte keičiamas draudimu šiose teritorijose vykdyti nurodytus darbus, negavus įstatymo projekte nurodytos institucijos ar statinių (inžinerinių tinklų) savininko arba valdytojo pritarimo projektui ar numatomi veiklai Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatyta tvarka (norint gauti statybą leidžiantį dokumentą), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Žemės įstatyme nustatyta tvarka (derinant teritorijų planavimo dokumentus, žemėtvarkos planavimo dokumentus) ar atitinkamos reguliavimo srities teisės aktuose nustatyta tvarka, kai ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai nereikia statybą leidžiančio dokumento. Nurodytuose teisės aktuose nustatyta, kaip institucijos dalyvauja išduodant planavimo sąlygas, prisijungimo sąlygas, dalyvauja komisijų veikloje. Jei šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatytos veiklai, kuriai nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas arba teritorijų planavimo dokumentas, pritarimas šiai veiklai duodamas atitinkamos reguliavimo srities teisės aktuose nustatyta tvarka – įstatymo projekte tik nurodoma, kas turi duoti pritarimą veiklai, kiekviena institucija turi nusistatyti sutikimo išdavimo tvarką, jei ji nėra nustatyta. Įstatymo projekte nenurodyti kriterijai, kuriais vadovaujasi institucijos ar statinių ir inžinerinių tinklų savininkai arba valdytojai, pritardami arba nepritardami projektui ar numatomi veiklai. Pritarimo ar nepritarimo kriterijai (sąlygos) turi būti nustatyti įstatymuose arba kituose teisės aktuose, jei įstatymu konkrečiai institucijai suteikiama teisė nustatyti šiuos kriterijus (sąlygas). Pvz., įstatymo projekte siūloma Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento vadovui suteikti teisę nustatyti pritarimo pateiktam projektui pagrindus ir sąlygas.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti šias griežčiau ūkinę ir (ar) kitokią veiklą ribojančias, palyginus su galiojančiu teisiniu reguliavimu, nuostatas:

- magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijose numatytas draudimas pertvarkyti žemės sklypus, keisti ir (ar) nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės sklypų naudojimo būdą (būdus), teritorijos naudojimo reglamentą, rekonstruoti pastatus, keisti pastatų ir (ar) patalpų naudojimo paskirtį be šių dujotiekių savininko ar valdytojo pritarimo projektui ar numatomi veiklai (galiojančiame teisiniame reguliavime numatytas tik draudimas statyti be

dujotiekių savininko ar valdytojo pritarimo). Įstatymo projektu siūlomas draudimas reikalingas tam, kad nurodytose teritorijose nesusidarytų sąlygos pažeisti Magistralinių dujotiekių įrengimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 1-12, nustatytų užstatymo normatyvų;

- neliko darbų, kuriuos galima vykdyti suskystintų naftos dujų įrenginių apsaugos zonose, gavus suskystintų naftos dujų įrenginių savininko ar valdytojo sutikimą (siūloma nustatyti mažesnes zonas, kuriose nustatomas griežtas draudimas vykdyti nurodytą veiklą);

- numatyta daugiau ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimų paviršinio vandens telkiniuose, įvertinus praktikoje kylančias problemas dėl šios srities reglamentavimo trūkumo (paviršiniai vandens telkiniai naudojami pramogų tikslais, statyboms, turizmui, tačiau be tinkamo reglamentavimo šios veiklos vandens telkinio kokybei ir ekosistemoms gali daryti didelę žalą);

- geologiniuose draustiniuose, atsižvelgiant į geologinių draustinių nustatymo tikslus, siūloma numatyti draudimą tiesti tranzitinius požeminius inžinerinius tinklus.

Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad kituose įstatymuose nustatyti kiti ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai nelaikytini specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis ir į tai, kad yra įstatymų, kurių nuostatos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų tarpusavyje nesuderintos ir (ar) kuriuose pateikiamos nuorodos į Nutarimą, parengiami su įstatymo projekto nuostatomis susijusių kitų įstatymų pakeitimo įstatymų projektai. Pasiūlymus su įstatymo projektu susijusiems kitų įstatymų pakeitimo projektams pagal kompetenciją parengė už atitinkamas veiklos sritis atsakingos ministerijos.

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymo projektu siūloma numatyti atsakomybę asmenims, nesilaikantiems Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatytų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projekto II skyriaus skirtingu laiku įsigaliosiančios antrojo ir trečiojo skirsnių nuostatos skiriasi dėl įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą ir registravimo Nekilnojamojo turto registre ir į tai, kad įstatymo projektu siūloma, kad draudimas vykdyti ūkinę ir (ar) kitokią veiklą, jei šiai veiklai vykdyti nustatytos šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, neįregistruotos Nekilnojamojo turto registre, įsigaliojusių nuo 2024 m. sausio 1 d., Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti skirtingą atskirų straipsnių įsigaliojimo datą. Šio įstatymo 240, 247, 305, 385 straipsnius siūloma keisti redakciniais tikslais, siekiant suvienodinti atskiras sąvokas ir nekeičiant nustatyto teisinio reguliavimo.

Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusiomis galios sanitarinės apsaugos zonos apibrėžties ir šių zonų nustatymo nuostatas.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma atsisakyti aerodromo sanitarinės apsaugos zonos nustatymo ir nurodyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, pagal šį įstatymą nustatomas aerodromo triukšmo zonos dydis, o kompensacijos už nuostolius, patiriamus dėl triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimo aerodromo triukšmo zonoje, apskaičiuojamos ir išmokamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonų dydžio reikalavimai ir šiose zonose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad viešųjų ryšių tinklų elektroninių ryšių infrastruktūros apsaugos zonų dydis ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos įstatymo dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų projekto ir Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. VIII-884 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto numatomą teisinį reguliavimą ir siekiant tarpusavyje suderinti nurodytų įstatymų nuostatas, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pakeisti 75 straipsnio 5 dalį ir pripažinti netekusia galios Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 75 straipsnio 4 dalį, kurioje kartojamos Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 18 straipsnio 3 dalies nuostatos.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pakeisti šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje vartojamą sąvoką „šilumos tiekimo tinklai“ į „šilumos perdavimo tinklai“ sąvoką siekiant ją suvienodinti su kituose įstatymuose vartojamomis sąvokomis. Taip pat siūloma papildyti 18 straipsnyje esančias nuostatas dėl energetikos objektus eksploatuojančių įmonių teisės nekliudomai patekti prie jų eksploatuojamų energetikos objektų ir atlikti jų remonto, techninės priežiūros, eksploatavimo, rekonstravimo ar modernizavimo darbus; nurodyti, kad energetikos objektų apsaugos zonų dydis ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūloma nurodyti, kad apsaugos zonų dydis ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, o mažiausi leistini atstumai nuo vamzdynų ir kitų įrenginių iki statinių, žemės ir vandens paviršiaus nustatomi Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintose gamtinių dujų vamzdynų ir kitų įrenginių apsaugos ir (ar) įrengimo taisyklėse.

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonų dydis ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimus nustatančios šio kodekso nuostatos pripažįstamos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad gruntinio geodezinio ženklo apsaugos zonos dydis ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos šioje zonoje nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad geriamojo vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos aplinkos ministras, specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos kelių įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad kelių apsaugos zonų dydis ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiose zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimus nustatančios šio įstatymo nuostatos pripažįstamos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos uosto rezervinėse teritorijose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos miško žemėje nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimus nustatančios šio įstatymo nuostatos pripažįstamos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad šiuo metu į nekilnojamojo turto kadastrą įrašomas žemės sklypo kadastro

duomuo „žemės naudojimo specialiosios sąlygos ir saugomų teritorijų apsaugos reglamentai“ pakeičiamas į „Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nurodytos teritorijos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“. Atsižvelgiant į rengiamame įstatymo projekte nustatytą specialiųjų žemės naudojimo sąlygų teisinį reguliavimą, nuo 2022 m. sausio 1 d. siūloma šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas ir jose taikomas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas išbraukti iš žemės sklypo kadastro duomenų sąrašo.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad šiame įstatymo projekte nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, yra šio registro objektas.

Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pajūrio juostos žemyninės dalies ribos nustatomos pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planu, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos pajūrio juostoje nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimus nustatančios šio įstatymo nuostatos pripažįstamos netekusiomis galios. Atsižvelgiant į tai, kad statybą leidžiančių dokumentų naujų ypatingųjų ir neypatingųjų statinių, kurių projektiniams pasiūlymams pritarė aplinkos ministras, statybai aplinkos ministro nustatyta tvarka išduoda Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma pripažinti netekusiomis galios šią tvarką reglamentuojančias nuostatas.

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma pripažinti netekusiomis galios minėto įstatymo nuostatas, nustatančias specialiąsias žemės naudojimo sąlygas pateikiant nuorodas į Lietuvos Respublikos įstatymą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų; nurodyti, kad pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planas yra saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentas; nustatyti, kad gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose viena išimčių nustatytam draudimui tvenkti ir reguliuoti upes, keisti, gilinti jų vagas, keisti upių ir ežerų krantų liniją, natūralų upių nuotėkį ir natūralų ežerų vandens lygį – kai reikia įrengti naujus su draustinio paskirtimi nesusijusius vandens telkinius didelės ir vidutinės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma nurodyti, kad žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas turi būti pateiktas dėl šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijų ir jose taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą, Nekilnojamojo turto kadastrą (nuo 2022 m. sausio 1 d. – dėl registravimo Nekilnojamojo turto registre) ir nustatyti, kad, jei specialiųjų reikalavimų galiojimo metu iki statybą leidžiančio dokumento gavimo teritorija, kurioje rengiamas statinio projektas, pateko į naujai nustatytas šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, statinio projektas turi atitikti šio įstatymo reikalavimus.

Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusia galios nuostatą dėl oro uosto sanitarinės apsaugos zonos nustatymo.

Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusiomis galios specialiųjų žemės naudojimo sąlygų reguliavimą nustatančias nuostatas ir nustatyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos saugomų objektų apsaugos zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos vandens įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusiomis galios specialiųjų žemės naudojimo sąlygų reguliavimą nustatančias nuostatas ir nustatyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos paviršiniuose vandens telkiniuose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projektu siūloma ūkinės veiklas ir (ar) objektus, kuriems nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, suderinti su Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi, patvirtintu Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio

direktorius 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (pateikiant veiklos rūšį ir kodą, kaip nurodyta šiame klasifikatoriuje ar konkrečią ūkinę veiklą, priskirtiną nurodytam klasifikatoriaus kodui), kai kurių gamybinių objektų apimtis koreguoti pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme pateiktas ūkinės veiklos, kurios poveikis aplinkai privalo būti vertinamas ar atliekama atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo, apimtis, parengtas Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siūloma patikslinti sanitarinės apsaugos zonos apibrėžtį, nurodyti šios zonos nustatymo tikslus ir tai, kad ūkinei veiklai ir (ar) objektams, kuriems nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, šių zonų dydį nustato Lietuvos Respublikos įstatymas dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų arba šis dydis nustatomas atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą. Siūloma nurodyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos sanitarinės apsaugos zonose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projekte nustatomas specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose, jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą (nuo 2022 m. sausio 1 d. – registravimo Nekilnojamojo turto registre) ir galiojimo teisinis reguliavimas, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma pripažinti netekusiomis galios šį reguliavimą nustatančias nuostatas ir nustatyti, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. tikslinama Žemės informacinės sistemos paskirtis – naudotojams nebus teikiama informacija apie žemės naudojimo sąlygas.

Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo papildymo 19¹ straipsniu įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos žemės gelmių išteklių, išgaunamų atviru kasybos būdu, telkiniuose nustatytos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad krematoriumų sanitarinės apsaugos zona nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymu dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir patikslinti nuostatą dėl kapinių sanitarinės apsaugos zonos (siūloma nustatyti ne tik steigiamoms naujoms kapinėms, bet ir įsteigtų kapinių plečiamoms teritorijoms).

Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo projektu dėl šioje aiškinamojo rašto dalyje nurodytų priežasčių siūloma nustatyti nuolatinio užkrečiamosios ligos židinio ir jo apsaugos zonos sąvokų apibrėžtis ir nurodyti, kad šių apsaugos zonų dydį ir jose galiojančias specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato Lietuvos Respublikos įstatymas dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.

Įstatymų, kuriuose nustatyti veiklos apribojimai neprieštaruja įstatymo projekto nuostatomis, pakeitimo projektai nerengiami.

Įstatymo projektu siūloma įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimus, kad ūkinę asmens veiklą galima riboti tik įstatymu. Įgyvendinant įstatymo projektą, numatomas teisinis reguliavimas aiškiau reglamentuos asmenų, suinteresuotų ūkinės ir (ar) kitokios veiklos, dėl kurios turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose, vykdymu, prievolę gauti rašytinius sutikimus dėl šių teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo nustatytose teritorijose, jų atsakomybę dėl įstatymo projekte nustatytų reikalavimų nevykdymo ir teigiamai paveiks bendrą ūkio būklę ir (ar) atskiras verslo sritis, turės teigiamą poveikį aplinkai. Galimos numatomo teisinio reguliavimo alternatyvos, nepriėmus šio įstatymo projekto, – nebus ištaisytos šio aiškinamojo rašto 3 dalyje nurodytos galiojančio teisinio reguliavimo spragos ir kolizijos su galiojančiais įstatymais ir jų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru

dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės aptartos numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje ir šio aiškinamojo rašto 4 dalyje. Priėmus teikiamą įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

Aiškūs ir skaidrus šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo jose teisinis reglamentavimas mažins korupcijos galimybę.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įgyvendinus įstatymo nuostatas, bus sukurtas aiškus ir nuoseklus įstatymo projekte nurodytų teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo šiose teritorijose teisinis reguliavimas. Viena įstatyme aiškiai apibrėžus visas taikytinas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, bus išvengta kolizijų su kitais įstatymais ir jų įgyvendinamaisiais teisės aktais, užtikrintas sklandus ir skaidrus teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimas. Sukurtas specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo teisinio reguliavimo aiškumas ir apibrėžtumas sudarys palankesnes sąlygas ilgalaikiai ir darniai ūkio plėtrai, skatins naujų investicijų pritraukimą.

Įgyvendinus įstatymo nuostatas, kuriose nurodyta, kada pradedamos taikyti specialiosios žemės naudojimo sąlygos šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose, sutrumpės pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą jų taikymo pradžia nustatyta laikas. Toks teisinis reguliavimas sukurs palankesnes sąlygas verslui, nes padės išvengti situacijų, kai gali būti vykdoma šiomis sąlygomis draudžiama veikla, jei specialiosios žemės naudojimo sąlygos neįrašytos į Nekilnojamojo turto registrą.

Nurodžius, kada ir kuriame numatomos veiklos planavimo (projektavimo) etape turi būti gautas žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas dėl šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų nustatymo ir specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo šiose naujai nustatytose teritorijose, bus išvengta šiuo metu dažnai vykstančių teisminių procesų.

Pažymėtina, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos gali būti taikomos didelėse teritorijose, todėl ūkinės ir (ar) kitokios veiklos vykdytojas, prieš pateikdamas prašymą įrašyti šias sąlygas į nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą, Vyriausybės patvirtintų Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų nustatyta tvarka privalo parengti nurodytus dokumentus (žemės sklypui taikytinų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų planus, kadastro duomenų formas ir pan.), teisės aktų nustatytais atvejais atliekant viešųjų pirkimų procedūras. Šie privalomi darbai dabar atima daug laiko ir lėšų. Pradėjus registruoti šiame įstatymo projekte nurodytas teritorijas, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, Nekilnojamojo turto registre, nebeliks prievolės taikomas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas įrašyti į nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą, sumažės administracinė našta. Pažymėtina, kad parengtame Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo pakeitimo įstatymo projekte numatyta, kad registro objekto paieškos ir peržiūros paslaugas numatyta teikti neatlygintinai – tai verslo subjektams palengvins sąlygas planuoti veiklą.

Iki įstatymo įsigaliojimo Vyriausybė parengs įgyvendinamuosius teisės aktus, nustatančius kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką ūkinės veiklos subjektams, kurie galimai gali patirti nuostolius, jei jų valdomi žemės sklypai ar kiti nekilnojamieji daiktai pateks į įstatymo projektu viešojo intereso tikslais nustatytas teritorijas, kuriose turės būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant inkorporuoti įstatymo projektą į teisinę sistemą, būtina pakeisti šiuos galiojančius ar įsigaliosiančius įstatymus: Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymą, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymą, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymą, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksą, Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymą, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymą, Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, Lietuvos Respublikos Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymą, Lietuvos Respublikos miškų įstatymą, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymą, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymą, Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymą, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą, Lietuvos Respublikos statybos įstatymą, Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymą, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymą, Lietuvos Respublikos vandens įstatymą, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, Lietuvos Respublikos žemės įstatymą, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą, Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymą, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekto naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai bus suderinti teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant inkorporuoti įstatymo projektą į teisinę sistemą, būtina pakeisti ir (ar) panaikinti šiuos Vyriausybės nutarimus: Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimą Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimą Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“, Vyriausybės patvirtintus atskirus valstybinių parkų, gamtinių, biosferos ir kultūrinių rezervatų nuostatus, Vyriausybės 2002 m. spalio 10 d. nutarimą Nr. 1610 „Dėl Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo įgyvendinimo“, 2012 m. gegužės 29 d. Vyriausybės nutarimą Nr. 625 „Dėl Aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos bei rekonstravimo ir įrenginių įrengimo derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2002 m. balandžio 15 d. Vyriausybės nutarimą Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“, 2014 m. balandžio 23 d. Vyriausybės nutarimą Nr. 379 „Dėl Nekilnojamojo turto registro nuostatų patvirtinimo“, Vyriausybės 2013 m. lapkričio 5 d. nutarimą Nr. 1025 „Dėl Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklių patvirtinimo“, Vyriausybės 2006 m. spalio 30 d. nutarimą Nr. 1086 „Dėl Kultūrinių draustinių nuostatų patvirtinimo“, Vyriausybės 2004 m. gruodžio 2 d. nutarimą Nr. 1541 „Dėl Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojamąsi administraciniu aktu nustatytu žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, Vyriausybės 2012 m.

gegužės 29 d. nutarimą Nr. 626 „Dėl informacijos apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, teikimo, vėjo elektrinių statybos vietų šiose teritorijose derinimo ir kompensacijų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Įstatymo projekte siūlomiems pakeitimams įgyvendinti ministerijoms pagal jų valdymo sritis ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui iki šio įstatymo įsigaliojimo reikės atitinkamai pakeisti keičiamų įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įgyvendinant įstatymo projektą, Nekilnojamojo turto registrai modernizuoti reikalingas lėšas parengus investicinį projektą numatoma gauti iš Aplinkos ministerijai skiriamų asignavimų: teikiamo įstatymo projekto priėmimas būtų pagrindas Vyriausybei numatyti lėšas Nekilnojamojo turto registro modernizavimui ir funkcionavimui. Įstatymo projekto rengėjai išnagrinėjo panašios apimties elektroninių paslaugų sistemų projektams skirtą finansavimą: Viešųjų paslaugų teikimo teritorijų planavimo dokumentams rengti ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos sukūrimui (projektas baigtas įgyvendinti, projekto vykdytojas – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos) išmokėta 1 640 626,68 €; Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo, derinimo bei viešinimo elektroninių paslaugų informacinės sistemos sukūrimui (projektas baigtas įgyvendinti, projekto vykdytojas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija) išmokėta 1 215 660,8 €. Atsižvelgiant į tai, darytina prielaida, kad Nekilnojamojo turto registro pertvarkymui bus reikalingos panašaus dydžio lėšos.

Įvertinus panašios apimties projektus, manytina, kad investicinio projekto parengimui reikės 60 000 €.

Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Aplinkos ministerija formuoja politiką šiame įstatymo projekte nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, registravimo srityje ir koordinuoja jos įgyvendinimą, 60 tūkst. € per metus išlaidoms, reikalingoms funkcijų, susijusių su Nekilnojamojo turto registro modernizavimu, vykdymui finansuoti (įvertinant, kad reikėtų įsteigti 2 papildomas pareigybes, skirtas poįstatyminiams teisės aktams įstatymo projekte numatyto Nekilnojamojo turto registro modernizavimui įgyvendinti (skaičiuojant reikalingas metines lėšas, įvertintas lėšų poreikis šios naujos pareigybės finansavimui, kvalifikacijos kėlimui, ekspertų išlaidoms, sukurtų naujų informacinių technologijų sprendimų palaikymui ir kita.).

Įstatymo projektu numatytos kompensacijos teisės aktų nustatyta tvarka gali būti mokamos iš valstybės, savivaldybių biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų arba kitų finansavimo šaltinių lėšų.

Šio aiškinamojo rašto 7 dalyje nurodytoms vienkartinėms (išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose nustatyta kitaip) kompensacijoms išmokėti reikalingų valstybės biudžeto lėšų poreikis paaiškės, kai bus faktiškai įvertinti nuostoliai, patiriami dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo. Juos įvertinus, kitiems kalendoriniams metams (ar periodams) bus galima planuoti biudžeto lėšas šių nuostolių atlyginimui. Atitinkamos ministerijos pagal kompetenciją kreipsis dėl lėšų iš valstybės biudžeto skyrimo nuostoliams, patiriamiems dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo viešojo intereso tikslais nustatytose teritorijose, atlyginti (Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija – krašto apsaugos objektų ir radiolokatorių apsaugos zonose, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija – nuolatinių juodligės židinių apsaugos zonose, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija – Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos saugomų objektų ir valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių apsaugos zonose, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas – Valstybės saugumo departamento saugomų objektų apsaugos zonose, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija – meteorologijos stočių, vandens matavimo stočių, meteorologinių

radiolokatorių apsaugos zonose, saugomose teritorijose (pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą), pelkėse ir šaltinyuose, naudingųjų iškasenų telkiniuose ir jų apsaugos zonose, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija – Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose ir jų apsaugos zonose, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija – valstybei priklausančių kelių apsaugos zonose).

Kompensacijos Lietuvos kariuomenei ar kitoms institucijoms teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai, apskaičiuojamos ir išmokamos Vyriausybės 2012 m. gegužės 29 d. nutarime Nr. 626 „Dėl informacijos apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, teikimo, vėjo elektrinių statybos vietų šiose teritorijose derinimo ir kompensacijų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

Kompensacijos už nuostolius, patiriamus dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo viešojo intereso tikslais nustatytose šiame įstatymo projekte nurodytose teritorijose, iš valstybės biudžeto lėšų nemokamos, kai šios teritorijos nustatomos ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos taikomos dėl kitų suinteresuotų asmenų vykdomos ūkinės komercinės veiklos.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu iš specialistų gauti vertinimai ir išvados įvertinti.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Nėra.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
